

**МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ДЕРЖАВНОГО СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ****INTERNATIONAL EXPERIENCE OF REFORMING LEGAL REGULATION
OF STATE INSURANCE IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES**

Федорюк Л.В., д.філос. в гал. права
доцент кафедри оперативного-розшукової діяльності
та національної безпеки

Національна академія внутрішніх справ
orcid.org/0009-0007-6856-248X

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану та тенденцій розвитку страхового ринку України в умовах воєнних викликів, глибоких структурних трансформацій та активної інтеграції у світовий фінансовий простір. Наголошено, що сучасні економічні, соціальні та політичні умови формують нові вимоги до системи державного регулювання страхової діяльності, що зумовлює необхідність переосмислення існуючих моделей нагляду та впровадження інноваційних правових механізмів. Такі підходи мають забезпечити фінансову стійкість і платоспроможність страхових компаній, підвищити конкурентоспроможність національної страхової системи та сприяти її сталому розвитку у довгостроковій перспективі.

У статті проведено аналіз міжнародного досвіду функціонування страхових ринків, зокрема практик країн ЄС, Великої Британії, США, Ізраїлю та Німеччини. Підкреслено, що пряме запозичення іноземних моделей є недоцільним через специфіку воєнних, економічних та соціальних умов України, що потребує адаптованих, гнучких і контекстно обґрунтованих підходів. Особлива увага приділяється питанням забезпечення платоспроможності страховиків, прозорості фінансової звітності, підвищенню інституційної спроможності регуляторних органів та посиленню захисту прав споживачів страхових послуг.

Окремо розглянуто перспективи розвитку державно-приватного партнерства як інструменту підвищення ефективності страхового сектору, удосконалення системи перестрахування з урахуванням воєнних ризиків та імплементації кращих міжнародних практик. Врахування цих аспектів є підґрунтям для формування оновленої концепції правового регулювання страхового ринку України, орієнтованої на його стійкість, прозорість та інтеграцію у глобальну фінансову систему, а також забезпечення довгострокової стабільності та розвитку сектору.

Ключові слова: страховий ринок України, правове регулювання, державний нагляд, міжнародний досвід, державно-приватне партнерство, система перестрахування, платоспроможність, фінансова стійкість, воєнні ризики, прозорість.

The article is devoted to the study of the current state and development trends of the Ukrainian insurance market under conditions of wartime challenges, profound structural transformations, and active integration into the global financial space. It emphasizes that contemporary economic, social, and political conditions create new requirements for the system of state regulation of insurance activities, necessitating a comprehensive rethinking of existing supervisory models and the implementation of innovative legal mechanisms. Such approaches are intended to ensure the financial stability and solvency of insurance companies, strengthen the competitiveness of the national insurance system, and promote its sustainable long-term development.

The article provides a detailed analysis of international experience in the operation of insurance markets, particularly practices from the European Union, the United Kingdom, the United States, Israel, and Germany. It is highlighted that direct adoption of foreign models is impractical due to Ukraine's specific wartime, economic, and social conditions, which require adapted, flexible, and contextually justified approaches. Particular attention is given to maintaining insurers' solvency, increasing the transparency of financial reporting, enhancing the institutional capacity of regulatory authorities, and strengthening the protection of insurance consumers' rights.

The study also examines the prospects for developing public-private partnerships as a tool for improving the efficiency of the insurance sector, as well as the enhancement of the reinsurance system in the context of wartime risks. Consideration of these aspects forms the foundation for developing an updated legal framework for the Ukrainian insurance market, aimed at ensuring its resilience, transparency, and integration into the global financial system, while also supporting long-term stability, competitiveness, and sustainable sectoral development.

Key words: Ukrainian insurance market, legal regulation, state supervision, international experience, public-private partnership, reinsurance system, solvency, financial stability, wartime risks, transparency.

В умовах воєнних ризиків, структурних трансформацій та інтеграції України у глобальний фінансовий простір адаптація міжнародного досвіду страхового регулювання стає особливо актуальною. Використання зарубіжних моделей дозволяє підвищити фінансову стійкість страхових компаній, прозорість їх діяльності та захист прав страхувальників. При цьому важливо уникати механічного копіювання міжнародних практик і критично адаптувати їх до національних умов.

Важливими напрямками реформування є розвиток державно-приватного партнерства, впровадження системи бонус–малус, створення державних програм перестрахування воєнних ризиків та законодавче забезпечення страхування інвестицій від воєнних ризиків. Використання стандартів Solvency II та Insurance Core Principles сприяє зміцненню фінансової стабільності та прозорості страхового сектору, а досвід таких країн, як Ізраїль, Пів-

денна Корея та Велика Британія, є цінним для формування ефективної адаптивної моделі страхування в Україні. Це, у свою чергу, дозволяє досліджувати міжнародний досвід реформування страхового ринку та визначати можливості його адаптації до українських умов, формуючи ефективні механізми правового регулювання та інституційного зміцнення страхового сектору в умовах сучасних викликів.

З метою уніфікованої оцінки значимих стандартів глобальної фінансової страхової системи Міжнародна асоціація страхового нагляду запропонувала такі групи індикаторів:

1. Індикатори розміру – відображають валові показники залежно від величини активів та об'єму доходів страхової компанії.

2. Індикатори глобальної діяльності – враховують активність компанії за межами країни залежно від величини доходу та кількості держав, у яких проводяться страхові операції.

3. Індикатори взаємозв'язку страхового та фінансового ринку – характеризують рівень ризиків компанії, зумовлених різновидом (класом) її діяльності на фінансовому ринку.

4. Індикатори фінансових та інвестиційних операцій – відображають масштаби діяльності страхової компанії, не залежні від страхування.

Кожна група індикаторів визначає внесок страхової компанії у фінансові та інвестиційні операції. Цілком закономірно, що, заради об'єктивності, в основу вищезгаданої методики страхового нагляду закладено підхід до використання комплексу таких фінансових показників, які виражають значущі результати діяльності страхових компаній на глобальному рівні. Наприклад, глобальна діяльність страховика оцінюється двома показниками – доходами, отриманими за межами держави, та кількістю країн, де ці доходи отримані. Для розрахунку індикаторів взаємозв'язку страхового та фінансового ринку аналізуються показники ступеня впливу коливань фінансових інструментів на стабільність і платоспроможність страховиків. Такий розрахунок дозволяє оцінити здатність страхової компанії управляти процентними, валютними, інвестиційними ринковими ризиками в межах регуляторного поля. Індикатори фінансових та інвестиційних операцій характеризують показники дисбалансу між активами й зобов'язаннями, що дозволяє адаптувати інвестиційні портфелі до змін ринкової кон'юнктури та нових макроекономічних викликів.

Як свідчить міжнародна практика, для оцінки якості діяльності страхових організацій недостатньо використовувати самі лише показники-індикатори. Сучасні вітчизняні страхові компанії проводять різні фінансові операції та мають досить розгалужений диверсифікований портфель. У зв'язку із цим на державному рівні слід розробити методику виокремлення значимих стандартів оцінки діяльності страховиків з урахуванням міжнародного досвіду та специфіки розвитку вітчизняного страхового ринку.

Глобальні моделі правового регулювання страхової діяльності не можуть бути результативно провадженні в Україні, якщо не взяти до уваги особливості гнучкої інституційної інтеграції. Більше того, в умовах воєнного часу українська страхова система потребує не механічного, шаблонного копіювання зарубіжного досвіду, а індивідуальної адаптації з врахуванням національного контексту ризиків і споживчих очікувань. Доречним у такій ситуації може стати досвід інших держав, які у своєму розвитку стикалися з військовими конфліктами. Їх практика буде корисною для розробки ефективної вітчизняної моделі системи страхування [15, с. 149]. Так, прикладом країни з тривалим військовим протистоянням, але адаптованою до умов постійної загрози збройної агресії є Ізраїль. Регуляторний досвід цієї держави щодо формування ефективної системи військового та медичного страхування стане безцінним для України. Сформувати перспективи розвитку вітчизняного страхового ринку можуть держави, які стикалися з військовими конфліктами, наприклад Ізраїль. Адже «в умовах постійної загрози терористичних актів і військових дій, Ізраїль розробив ефективну систему страхування, яка включає державні гарантії і спеціалізовані страхові продукти» [1].

Для забезпечення ефективного страхового захисту в умовах воєнного стану, страхові компанії повинні адаптувати та трансформувати свої продукти-послуги відповідно до нових запитів і потреб клієнтів. До ключових напрямів такої модернізації слід віднести розробку державної програми перестрахування воєнних ризиків, а також створення спеціального трастового фонду із залученням міжнародних партнерів для виплат компенсації за шкоду, завдану бойовими діями.

Досягнення ефективного страхового захисту в умовах воєнних ризиків можливе за допомогою механізмів комерційного страхування в поєднанні з державною регу-

ляторною підтримкою. Запровадження державного або державно-приватного перестрахування воєнних ризиків дозволить розділити фінансове навантаження між страховиками та державою. Про практичну можливість одночасного розвитку приватного страхування та відродження регуляторного поля у ситуаціях національної небезпеки свідчить досвід Південної Кореї [11]. Цей досвід може стати в пригоді при стабілізації українського страхового ринку.

Новелою та актуальною ініціативою у вітчизняному правовому полі в рамках післявоєнного відновлення України став Проект закону щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків № 9015 «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» [10].

Безумовна перешкода на шляху до створення або розширення підприємництва – ризик його руйнування в результаті здійснення бойових дій. Саме тому важливим кроком для залучення коштів, зокрема й іноземних, може стати інститут страхування інвестицій від воєнних ризиків. Релевантний механізм надання послуг для страхових організацій, які інвестують у ризиковані країни, відомий США, Ізраїлю, Великій Британії, Франції, Японії, Німеччині, Канаді [3]. У цих державах урядові інституції та установи, відповідальні за сферу страхування інвестицій від воєнних ризиків, як правило, функціонують або в тісній співпраці з національним міністерством фінансів, або як автономні структури, створені з метою захисту інвестицій у нестабільних умовах. У міжнародній практиці отримали широке визнання глобальні фінансові організації, які спеціалізуються на страхуванні інвестиційних ризиків. Серед них – Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (MIGA), як-от структура Групи Світового Банку, а також Американська міжнародна фінансова корпорація розвитку (DFC).

На сьогодні механізми страхування інвестицій, які пропонують MIGA та DFC, відкриті виключно для іноземних інвесторів. Оскільки український підприємець залишився поза таким доступом та захистом, виникла нагальна потреба в його забезпеченні відповідним інструментом. Проект закону щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків № 9015 «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» [10] пропонує залучити до механізму страхування інвестицій вітчизняного бізнесу Експортно-кредитне агентство (ЕКА). Справа в тому, що сьогодні саме ця установа страхує експортні контракти, а також має виключне право на страхування інвестицій з України в інші держави.

Після прийняття закону та затвердження необхідної нормативної бази Кабінетом Міністрів України і Національним банком України, вітчизняні інвестори зможуть безпосередньо звернутися до Експортно-кредитного агентства або до банків-партнерів і страхових компаній, які співпрацюють з цією фінансовою установою, щоб оформити поліс. Покривати ризики Експортно-кредитне агентство зможе, використовуючи власний статутний капітал або залучаючи міжнародних перестраховальників.

Комплексне реформування державного страхування у напрямі нейтралізації ризиків у різних сферах життєдіяльності, можливе виключно за умови синергії механізмів комерційного страхування та державної регуляторної підтримки.

Комплексне реформування державного страхування потребує синергії між приватними фінансовими ресурсами та публічним управлінням, що дозволяє поєднати інноваційність із забезпеченням і захистом соціальної справедливості. Важливість цієї форми синергії полягає у потенційних можливостях координації дій уповноважених органів влади – центрального та місцевого самоврядування зі страховими організаціями та потенційними страхувальниками щодо нейтралізації ризиків у різних сферах життєдіяльності, використовуючи механізм страхування.

Аналізуючи ключові зарубіжні моделі організації страхового ринку у сфері аграрних послуг, що базується на засадах співпраці держави та приватного сектору О. М. Віленчук, зазначає: «запровадження моделі державно-приватного партнерства в страхуванні сприятиме формуванню довіри підприємців до страхових механізмів і компаній. За умов поступового розширення попиту до страхових продуктів, зростає роль програм лояльності компаній, які стимулюють активність учасників страхового ринку. Наприклад, застосування системи бонус-малус з метою зменшення вартості полісів, розширення обсягу відповідальності страховика. Страховикам такі програми дозволяють збільшити та розширити страхове покриття ризиків, а страхувальникам – отримати додаткові ефективні інструменти задоволення власних страхових інтересів» [2, с. 31]. У контексті вищесказаного впровадження системи бонус-малус та інших інноваційних інструментів застосування партнерської моделі страхового забезпечення видається обґрунтованим, оскільки відображає актуальні тенденції розвитку страхового ринку та дозволяє врахувати інтереси та позиції обох сторін страхового процесу – як страхувальників, так і страховиків.

Забезпечити сталу динаміку страхового сектору в сьогодишніх реаліях можна виключно за умови налагодженої координації між державними регуляторами та приватними гравцями ринку. Регулятивними функціями публічних інституцій повинні залишатися: розробка правової бази у страховій сфері; реалізація стратегій розвитку страхового ринку; стимулювання інвестиційної діяльності страховиків; узагальнення фінансової звітності страховиків; тарифне регулювання загальнодержавних та обов'язкових видів страхування; державна підтримка суб'єктів страхової справи.

Інтеграція фінансових ресурсів приватного сектору критично необхідна для модернізації інституційного сегмента державного страхування. У цьому контексті важлива передача ряду повноважень публічних інституцій на рівень саморегулювання. Іншими словами доцільно делегувати частину функцій державних органів приватним структурам, здатним самостійно встановлювати та контролювати стандарти своєї галузі. Такий підхід посилить відповідальність самих учасників страхового ринку за дотримання загальноновизнаних стандартів та норм, а також удосконалив ефективність регулювання страхової діяльності за рахунок гнучкого, оперативного розуміння змін внутрішніх процесів та потреб страхової сфери.

З метою уникнення зловживань та забезпечення захисту суспільних інтересів, передача повноважень приватним структурам у сфері страхування потребує чіткої законодавчої бази й механізмів зовнішнього контролю. Цінним у цьому ключі може стати досвід Великої Британії, де система саморегулювання діє через професійні асоціації. Так, одна з них – *Association of British Insurers (ABI)* – розробляє, удосконалює та змінює стандарти у сфері страхової діяльності, контролює дотримання етичних норм і співпрацює з державним регулятором *Financial Conduct Authority (FCA)*.

Страховий бізнес Великобританії, обслуговуючи фінансові потоки ряду країн та компаній, відіграє важливу роль у глобальному фінансовому середовищі. Його вирізняє потужний кадровий потенціал, високорозвинена інфраструктура страхового ринку, а також, за зауваженням І. Є. Януль, унікальна присутність всесвітньо відомої страхової спільноти «Ллойд» – символу надійності та професіоналізму у страхуванні [16, с. 69].

Ллойд [5, с. 56–60] є це корпорацією, яка об'єднує інвесторів – приватних осіб, які беруть на себе страхові ризики та несуть персональну відповідальність за прийняті зобов'язання всім своїм майном. Учасники цієї системи згруповані в спеціалізовані синдикати, кожен з яких зосереджений на визначеному напрямі страхування – від

морських перевезень і вантажів до високо ризикових сфер діяльності, таких як ядерна енергетика. Особливістю корпорації Ллойд є те, що клієнти компанії не можуть укладати страхові договори безпосередньо зі страховиками [6, с. 57–61]. Такі процесуальні дії можливі тільки за участі страхових брокерів, які також є членами концерну. Для замовників брокери здійснюють пошук найкращих пропозицій синдикатів корпорації.

При реформуванні вітчизняного страхового законодавства важливо враховувати умови глобального фінансового ринку. Цінним орієнтиром є Біла книга Національного банку України «Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні» [7], яка окреслює бачення сучасної моделі державного нагляду, що відповідає європейським стандартам прозорості, конкурентоспроможності та ефективності. Документ слугує стратегічною рамкою реформ та свідчить про прагнення регулятора врахувати міжнародний досвід.

Серед нагальних проблем – підвищення платоспроможності страховиків. Платоспроможність означає здатність своєчасно та повністю виконувати фінансові зобов'язання за договорами. На сьогодні в Україні застосовується спрощена версія європейської моделі *Solvency I*, яка не забезпечує оперативного доступу регулятора до достовірної інформації та ускладнює виявлення ризиків. Страхові компанії можуть занижувати резерви та завищувати вартість активів, що робить оцінку реальної платоспроможності майже неможливою.

У контексті реформування національного страхового ринку актуальним може стати запозичення досвіду Німеччини, яка сформувала систему страхового контролю та нагляду. В основі німецької моделі страхування – поєднання актуарного аналізу, фінансової звітності та ризик-менеджменту. Висвітлюючи питання доцільності використання в Україні німецького досвіду регулювання сфери фінансових послуг, І. Солошкіна обґрунтовує це тим, що ця країна «маючи лідируючу європейську економіку на світовій арені, суттєво впливає на стан у всьому регіоні. Як результат довіри трейдерів до німецького регулятора – *apriority* висока» [13, с. 201]. Нині *BaFin* (Федеральне відомство з нагляду за фінансовими послугами) [8] впроваджує багаторівневий підхід до моніторингу платоспроможності страхових організацій, складовими якого виступають регулярні стрес-тести, перевірка якості активів та нагляд за достатністю фінансових резервів. Практика німецької моделі ризик-менеджменту базується на принципі раннього втручання, який дозволяє виявити потенційні загрози та перешкоди для платоспроможності ще до моменту їх фактичного прояву.

По-друге, питання прозорості страхового ринку [7]. Недостатньо прозорим та об'єктивним залишається відображення фінансових результатів страхових компаній. Значну частку надходжень становлять страхові премії, які фактично є комісійними виплатами агентам. Страхові тарифи не мають економічного обґрунтування, адже не завжди базуються на актуарних розрахунках. Як результат, такі процеси унеможливають формування достатніх резервів для покриття потенційних страхових витрат. Низька якість активів призводить до проблем із ліквідністю, що, в свою чергу, спонукає страхові компанії до зниження страхових виплат. До того ж значна частка валового прибутку витрачається на покриття досить суттєвих операційних витрат, що свідчить про системну неефективність страхової галузі.

У питанні збільшення якості показників прозорості страхового сектору доцільно звернутися до досвіду Сполучених Штатів Америки, де функціонує чітка відкрита система подання фінансової та корпоративної інформації через національні центри даних і публічну звітність [4]. Через американську публічну структуровану систему фінансової звітності *National Association of Insurance*

Commissioners (NAIC) [18] кожен страховик зобов'язаний подати квартальні та річні звіти про наявні активи, резерви, платоспроможності й перестраховування. Така звітність дає можливість інвесторам, регуляторам та клієнтам дати об'єктивну та обгрунтовану оцінку фінансової стабільності тих компаній, які перебувають на ринку страхових послуг.

По-третє, питання ефективності корпоративного управління [7]. Наразі у сфері страхування немає дієвих механізмів нагляду і контролю за забезпеченням прозорості структури власності страховиків. Регуляторна система не встановлює належних стандартів та вимог щодо професійної доброчесності власників та осіб, які обіймають керівні управлінські посади. Така недосконалість у правовому регулюванні поширює практику непрозорості ведення бізнесу й прихованої фінансової звітності. Додаткова загроза – діяльність страховиків із невстановленими кінцевими бенефіціарами. Останнє унеможливає ідентифікацію відповідальних осіб у разі доведення страхової компанії до неплатоспроможності.

Цінною в такому ключі може стати практика Великобританії [19], яка демонструє нормативне закріплення на законодавчому рівні *Fit and Proper Standards* [17] – стандартів професійної етики й компетентності для членів ради директорів страховиків із метою підвищення їх кваліфікації, операційної стійкості, ефективності та прозорості ухвалення управлінських рішень. Впровадження *Fit and Proper Standards*, обов'язкових для всіх керівників у фінансових установах, сприяє відповідності управлінців компаній та корпорацій як технічним, так й етичним вимогам, мінімізуючи при цьому ризики зловживань з їх боку.

Завдяки практиці етичного аудиту керівний склад страхових компаній користується довірою з боку клієнтів.

По-четверте, питання захисту прав споживачів страхових послуг [7]. Чинна на національному рівні процедура припинення діяльності страхових організацій не забезпечує належного рівня захисту прав страхувальників. Механізм виходу зі страхового ринку тривалий, а його регуляторна недосконалість нерідко дає можливість недобросовісним компаніям ухилитись від виконання своїх зобов'язань за укладеними страховими договорами, що підриває довіру до інституційної спроможності страхового сектору загалом.

Для вирішення вищезначених питань при реформуванні української системи захисту споживачів можна взяти за зразок французьку модель регулювання соціального страхового ринку [12, с. 66]. Остання вирізняється високим рівнем споживчого захисту, що забезпечується через інфраструктуру фондів гарантування страхових зобов'язань (FGAP). Виконуючи роль фінансового буфера на випадок неплатоспроможності страховиків, такі фонди в межах дії порядку пріоритетного задоволення вимог страхувальників сприяють запобіганню економічних втрат клієнтів у разі ліквідації компанії.

Варто зазначити, що досвід провідних країн у сфері страхового нагляду є цінним для України, оскільки завдяки застосуванню різних напрямків – моніторингу фінансової стійкості, прозорої фінансової звітності та стандартів професійної доброчесності керівників – можливо значно підвищити ефективність та прозорість роботи страхових компаній, зміцнити стабільність ринку та мінімізувати ризики зловживань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бровко С. В. Страхування в умовах воєнного стану: виклики і перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4709/4650> (дата звернення 26.09.2025 р.).
2. Віленчук О. М. Взаємодія стейкхолдерів страхового ринку на засадах державно-приватного партнерства. *Наукові горизонти*. 2019. № 4(77). С. 27–34.
3. В Україні за прикладом Ізраїлю хочуть страхувати від воєнних ризиків інвестиції в промисловість. URL: <https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/v-ukrajini-za-prikladom-izrajilu-khochut-strakhuvati-vid-voennikh-rizikiv-investitsiji-v-promislovist.html> (дата звернення : 03.09.2025 р.).
4. Голобородько Т. В. Використання міжнародних стандартів фінансової звітності у зарубіжних країнах. *Ефективна економіка*. 2016. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5293>. (дата звернення 10.10.2025 р.).
5. Карцева В. В., Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку : навчальний посібник+навчальний тренінг. Київ : «SBA-Print», 2020. 568 с.
6. Кудрявська Н. В. Світові та національні традиції страхового посередництва: особливості виникнення і розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Економічні науки. 2017. Вип. 26. Ч. 2. С. 57–61.
7. Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні : рекомендації Національного банку України. Київ, 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf White_paper_insurance_2020.pdf (дата звернення: 03.09.2025 р.).
8. Марущак А. В. Здійснення фінансового нагляду в умовах цифрової трансформації на прикладі Німеччини. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2021. Т. 28. С. 97–103.
9. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
10. Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності : Проект закону щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків № 9015. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41349> (дата звернення 30.08.2025 р.).
11. У Південній Кореї будуть страхувати від чотирьох видів «суспільного зла». URL: <https://www.unian.ua/world/881227-u-pivdenniy-koreji-budut-strakhuvati-vid-chotiroh-vidiv-suspilnogo-zla.html> (дата звернення 10.10.2025 р.).
12. Романець О. В. Система соціального захисту: досвід Франції. *Наукові записки*. Серія : Економіка. 2008. Вип. 10. С. 408–416.
13. Солошкіна І. В. Зарубіжний досвід регулювання у сфері фінансових послуг та можливості його використання в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія : ПРАВО. 2020. Вип. 29. С. 197–205.
14. Тищенко Д. О. Державне регулювання страхової діяльності в Україні : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 – гроші, фінанси, кредит. Київ, 2021. 252 с.
15. Федорюк Л. В. Правове регулювання сфери державного страхування в Україні : дис.... здобуття наук. ступеня доктора філософії зі спец. 081 Право. Київ, 2025. 224 с. URL: <https://elar.navy.edu.ua/server/api/core/bitstreams/157ef706-b4de-4cfc-9006-0bef7fa11983/content> (дата звернення : 23.10.2025 р.).
16. Януж І. Є., Касьянюк Т. С. Досвід зарубіжних країн у галузі страхування майна. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 6. С. 68–73.
17. Prudential Standard CPS 520 Fit and Proper. March, 2016. URL: https://www.apra.gov.au/sites/default/files/DRAFT_CPS_520_Fit_and_Proper_March_2016_0.pdf (дата звернення 03.10.2025 р.).
18. The National Association of Insurance Commissioners (NAIC). Consultative Document «Developing Effective Resolution Strategies and Plans for Systemically Important Insurers». January 4, 2016. URL: <https://www.fsb.org/uploads/National-Association-of-Insurance-Commissioners-NAIC.pdf> (дата звернення 03.10.2025 р.).
19. The UK's Senior Managers and Certification Regime. Executive accountability in financial services: the Senior Managers and Certification Regime. UK Parliament. Monday, 15 March, 2021. UR: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9168/> (дата звернення 03.10.2025 р.).

Дата першого надходження рукопису до видання: 23.10.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 14.11.2025
Дата публікації: 28.11.2025